

Kurzemes Vārds
Zemgale

Laikraksts Vidzemes novadiem
Druva

Saldus Zeme
LAIKRAKSTS BROČĒNU NOVADAM UN SALDUS NOVADAM

Madonas reģiona laikraksts
STARS

Kurzemnieks
LAIKRAKSTS VIDZEMES NOVADIEM

Liesma

NEATKARĪGĀS
TUKUMA ZINĀS

Talsu Vēstis
LAIKRAKSTS TALSU DUNDAĢAS
PILSĒTAS UN MĒRPAIGAS NOVADAM

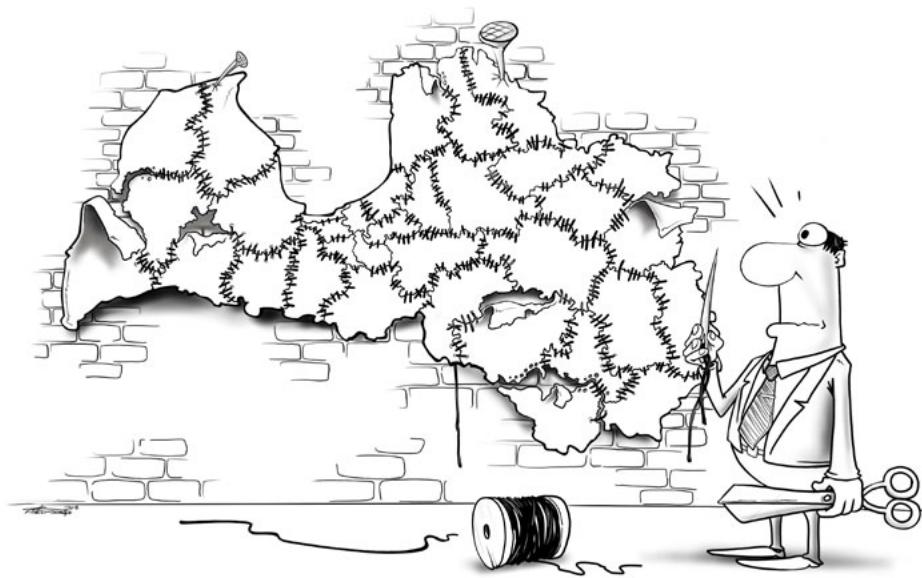
Auseklis
Alojas, Krimuldas, Limbažu un
Sālcgrīvas novada laikraksts

NOVADI
rok dziļāk

REĢIONĀLO LAIKRAKSTU PIELIKUMS

Pašvaldību reforma – veiksmes stāsts vai jaunas problēmas?

Vārdi “administratīvi teritoriālā reforma” šogad Latvijā atkal ir īpaši aktuāli. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) aktīvi rīko konsultācijas ar novadu deputātiem par iecerēto reformu. Pašvaldību attieksmē pret piedāvātajām pārmaiņām pagaidām iezīmējas tādas kā trīs līnijas. Daļa nogaida. Īpaši tas raksturīgs reģionālās attīstības centriem, kuriem tāds statuss arī paliks. Ja pievienos mazākos novadus, neko darīt – pieņems. Savukārt daļa no tiem, kuriem draud pievienošana, protestē. Sevišķi jau novadi, kuri kaut nelieli, tomēr noteiktās funkcijas veic. Vēl ir pašvaldības, kas it kā piekrīt reformai, vien sūdzas par ministrijas piedāvāto modeli, tāpēc izvērtē citus iespējamo pārmaiņu variantus. Taču pašreizējiem notikumiem un plāniem ir arī krietni sena priekšvēsture.

Novadu karte Latvijā zīmēta un pārzīmēta neskaitāmas reizes. Vai jaunās pašvaldības pēc pāris gadiem jau sāks darbu citādākā veidolā, vēl īsti nav skaidrs. Lai arī politiķi norāda, ka šis ir īstais brīdis jaunai reformai, tai netrūkst arī pretinieku

Kristapa Auzenberga zīmējums

NUMURĀ LASIET:

Latvijas politiskajā vidē ir moderni runāt par reformām, tāpēc dažbrīd šķiet, ka tas ir vienīgais instruments ceļā uz labāku nākotni. Reģionālo laikrakstu kopīgi veidotajā pielikumā pētījām dažus aspektus pašlaik Latvijā visaktuālākajās reformās – administratīvi teritoriālajā, izglītības un veselības aprūpes reformā.

dāvājumu, vispirms domājot tieši par reģionu attīstību. Vairākās konferencēs, kas rīkotas kopā ar reģionālajām augstskolām, zinātnieki, izvērtējot esošo situāciju un analizējot dažādas jomas, secinājuši, ka nepieciešama kompleksa teritorijas attīstības pārvaldības reforma un tā jā-sāk tieši ar reģionālo līmeni – ar apriņķu izveidi. Līdz ar to izveidošanu būtu jāveic arī finanšu pārvaldības reforma, jāmaina iedzīvotāju ienākumu nodokļa sadalījums, ņemot vērā gan iedzīvotāju, gan darba vietu skaitu pašvaldībās. Un iecerētā pašreizējo novadu apvienošana būtu vien trešais solis. “Var jau teikt, ka reformas Latvijā notiek nepārtraukti, taču nevar kaut ko mainīt vienā jomā, nesaistot ar pārējo, neskatot to visu kompleksī,” uzsver G. Kaminskis un piebilst, ka VARAM piedāvātajā variantā pietrūkst ekonomiskā pamatojuma un nav risinājuma nākotnei. LPS priekšsēdis uzskata, ka politiķiem, lemjot par reformu, vajadzētu ieklausīties gan dažādu zinātnieku ieteikumos, gan iedzīvotāju viedoklī. Tiesa, lai iedzīvotāji varētu spriest par vienu, otru vai trešo reformas modeli, viņiem vajadzīga vispusīga informācija un arī ieinteresētība. Vai tā ir?

Varbūt par iedzīvotāju atbalstu VARAM iecerēm var uzskatīt to, ka pērnruuden vēlētajī nobalsoja par partijām, kas solīja novadu reformu? G. Kaminskis precīzē, ka no valdošās koalīcijas vienīgi partiju apvienība “Attīstībai/Par!”, ko pārstāv ministrs J. Pūce, bija skaidri pateikusi, ka pašvaldību skaits jāsamazina vismaz trīs reizes. Jaunās konservatīvās partijas un “KPV LV” priekšvēlēšanu programmā par pašvaldībām nav teikts nekas, “Jaunā Vienotība” paredz stiprus novadus un sola ieviest pašvaldību referendumus, bet NA runā par līdzsvarotu izaugsmi reģionos. “Jautājumu un neskaidrību šobrīd ir ļoti daudz,” vērtējot notiekošo, atzīst G. Kaminskis. Tomēr ir iespāids, ka VARAM iesāktā procesu apņēmīgi virza uz priekšu. “Taču vajadzētu ņemt vērā arī citas idejas.”

UZZIŅAI

2008. gads – Saeima pieņem “Rajonu pašvaldību reorganizācijas likumu” un “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu”.

2009. gada jūnijs – notiek pašvaldību vēlēšanas. **26 rajonu un septiņu republikas pilsētu** vietā turpmāk ir 119 pašvaldību administratīvās teritorijas – **deviņas republikas pilsētas un 110 novadi**.

2019. gada 21. marts – Saeima pieņem lēmumu par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu. Aprīlī VARAM prezentē iecerēto dalījumu, kurš paredz, ka ir **35 pašvaldības** un tikai **divas republikas pilsētas** – Rīga un Jūrmala.

un “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu”. 26 rajonu un septiņu republikas pilsētu vietā tapa 119 pašvaldību administratīvās teritorijas – deviņas republikas pilsētas (Rīga, Jūrmala, Ventspils, Liepāja, Valmiera, Jēkabpils, Rēzekne, Daugavpils un Jelgava) un 110 novadi, pēc iedzīvotāju skaita un teritorijas lieluma ļoti atšķirīgi. Divi pat nebija teritoriāli vienoti.

Pagājuši 10 gadi, un šogad 21. martā Saeima pieņēma lēmumu par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu, lai 2021. gada pašvaldību vēlēšanas jau notiktu pēc jaunā dalījuma. Aprīlī VARAM prezentēja iecerēto dalījumu un arī pamatojumu, kāpēc nepieciešams reformas turpinājums. Aptuveni puse novadu neatbilst likumā noteiktajām

prasībām, kā arī nespēj autonomi veikt paredzētās funkcijas. Piedāvātajā modelī ir 35 pašvaldības. Paredzētas tikai divas republikas pilsētas – Rīga un Jūrmala. Iecerētā jaunā karte krietni vien atgādina kādreizējo rajonu dalījumu, būtiskākās atšķirības ir Pierīgā un vēl dažviet.

Sāk no nepareizā gala?

Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) priekšsēdis Gints Kaminskis teic, ka uz jautājumu, vai nepieciešamas pārmaiņas, viņš nešauboties atbild apstiprinoši. Tikai reformai, viņaprāt, jābūt dziļākai un plašākai, nekā VARAM piedāvātā. Turklāt novadu apvienošana nebūt nav prioritāte, ar ko reformu vajadzētu sākt. Šobrīd LPS, arī Latvijas Lielo pilsētu asociācija gatavojas Saeimā iesniegt alternatīvu pie-

Sākums jāmeklē pagājušajā gadsimtā

Var teikt, ka gatavošanās reformai sākas jau 1992. gadā, kad toreizējā Augstākā Padome izveidoja īpašu komisiju, kas izstrādāja pirmos priekšlikumus. 1998. gadā tika pieņemts “Administratīvi teritoriālās reformas likums”, pēc tam tapa metodiskie materiāli, notika semināri un diskusijas, lai tiktu skaidrībā par turpmāko teritoriālo dalījumu. Strīdi ieilga gandrīz uz desmit gadiem, daudzviet vietējie varasvīri nespēja vienoties, tāpēc Saeimas politiķi izmantoja paņēmieni ar pātagu un burkānu.

Apvienotajām pašvaldībām tika piešķirtas 107 miljonu latu mērķdotācijas infrastruktūras attīstībai, ko veidoja 200 000 latu par katru novadā iekļauto pastāvīgo administratīvi teritoriālo vienību. Šādā situācijā brīvprātīgi pie-spiedu kārtā 95% pašvaldību pieņēma lēmumu par novadu veidošanu atbilstoši valdības apstiprinātajam iedalījuma projektam. Reformas gaitā gan 31 pašvaldība vērsās Satversmes tiesā par regulējošo normatīvo aktu neatbilstību Satversmei. Tomēr Satversmes tiesa atzina reformu par likumīgu. Pēc ilgām diskusijām, pieļaujot arī kompromisus, Saeima 2008. gadā beidzot pieņēma “Rajonu pašvaldību reorganizācijas likumu”

NOVADI rok dziļāk

Pašvaldību reforma – veiksmes stāsts vai jaunas problēmas?

⇒ 5. lpp.

Steigā nepieļaut jaunas kļūdas

Skaļu rezonansi Latvijas mērogā jau izraisījis Ikšķiles novads. Dome sarīkoja iedzīvotāju aptauju, lai noskaidrotu, vai viņi vēlas saglabāt patstāvīgu novadu, nevis iekļautu Ogres novada sastāvā. Aptaujā varēja piedalīties tikai Ikšķiles novadā dzīvesvietu deklarējušie iedzīvotāji. Piedalījās mazāk nekā puse no novadā deklarētajiem, un vairākums no viņiem atbalstīja sava novada patstāvības saglabāšanu. Tiesa, ministrs J. Pūce pirms tam atcēla domes pieņemto aptaujas nolikumu. “Tagad gatavojam dokumentus, lai vērstos Satversmes tiesā, apstrīdot šādu ministra rīkojumu,” atklāja Ikšķiles novada domes priekšsēdētājs Indulis Trapiņš. Tāpat Ikšķiles deputāti sagatavojuši pārdesmit jautājumu, ko mēnesi pirms ministrijas rīkotās tikšanās ar iecerētā Ogres novada visu pašvaldību deputātiem jau aizsūtījuši uz Rīgu. “Nē, nedomājiēt, ka esmu pret reformām. Tikai, tās īstenojot, jādomā, kādu pienesumu pārmaiņas dos – lai cik skaļi tas skan – visai tautai. Par šo reformu arī eksperti apgalvo, ka nav īsta pamatojuma. Turklāt viss notiek sasteigti. Bet tā nedrīkst. Jau tāpat mēs esam gana cietuši no dažādiem ātriem eksperimentiem.” Ikšķiles novada domes priekšsēdētājs uzskata, ka pašvaldībām, kas attīstās, intensīvi strādā, uzspīest šādu reformu nav pareizi. “Varbūt ministram Pūcem derētu pāris mēnešu paēnot kādā novada pašvaldībā, lai justu, par ko satraucas iedzīvotāji, kā strādā domes speciālisti. Pie mums katrs var atnākt izstāstīt savu problēmu, un mēs meklējam risinājumu. Pašvaldībā durvis ir atvērtas, nav kā ministrijās, kur apsardze un “slagbaums” priekšā.” Ikšķīlietis uzsve-

ra, ka valdībai vairāk jādomā, kā saglabāt mūsu nacionālās bagātības, Latvijas savdabību – Alsungas suitus, Latgales tradīcijas, laukus...

To, ka iedzīvotāji tomēr var panākt daudz, iepriekšējās reformas laikā pierādīja suti. Alsungas pagasts toreiz iestājās par atsevišķa suitu novada izveidi, tomēr Ministru kabinets apstiprināja dalījumu, kurā Jūrkalne tika iekļauta Ventspils novadā, bet Alsunga un Gudenieki – Kuldīgas novadā. Alsungas suiti ar to nesamierinājās. Gan pagasta padome, gan iedzīvotāju grupa vērsās Satversmes tiesā. 2009. gada vasarā tieši pašvaldību vēlēšanu dienā notika īpaša akcija – tika pasludināta neatkarīga suitu brīvvalsts. Un iedzīvotājiem izdevās politiskus pārliecināt – Saeima nolēma Alsungas pagastu atzīt par atsevišķu novadu. Pēc VARAM tagad piedāvātā modeļa Alsunga iekļautos Kuldīgas novadā. Biedrības “Etniskais kultūras centrs SUITI” valdes priekšsēdētāja Dace Martinova teic, ka katrā reformā var atrast gan plusus, gan mīnusus. “Mazam novadam tomēr ir grūti attīstīties, sarežģīti piesaistīt finansējumu. Esot lielākā veidojumā, tas ir vienkāršāk,” viņa atzina, “nedomāju, ka Kuldīgas novada sastāvā mūsu kultūras mantojums būs apdraudēts. Savulaik, kad visi bijām Kuldīgas rajonā, nekas nepazuda. Tad kāpēc lai tagad būtu citādāk?” Tomēr D. Martinova spriež, ka suitu gadījumā varbūt vajadzētu domāt par kādu īpašu autonomiju un valstisku statusu, kāds Igaunijā ir setu kopienai. Ja šāds risinājums tik ātri rasts netiks, tad tomēr būtu labāk, ja visas suitu vēsturiskās teritorijas būtu vienā novadā. D. Martinova, kura biedrību vada desmito gadu, atzīst, ka šajā laikā nav bijis viegli īstenot kopīgus projektus, jo nācies sadarboties ar trim pašvaldībām. “Jā, varam sapulcēt visus suitus pie viena galda, bet, tiklīdz bija jāplāno konkrētas aktivitātes,

tā radās sarežģījumi gan ar finansējumu, ko katrs novads varēja atļauties, gan informācijas plūsmu. Vienā novadā esot, tas būtu veiksmīgāk.”

Aicināta prognozēt, vai VARAM iecerētā reforma tiks īstenota, D. Martinova pieļauj iespēju, ka daļēji. Tomēr ministrijai nāksies meklēt arī kompromisus, jo pašvaldībās netrūkst iebildumu. “Taču vairāk būtu jādomā, kā saglabāt latvisko kultūrvidi laukos. Tradīcijas un dzīvesveids, ar ko tā lepojamiēs, saistās ne jau ar Rīgu, bet laukiem. Tieši tie jāatbalsta.”

Visiem neder viena mēraukla

Līgatnes novada domes priekšsēdētājs Ainārs Šteins uz līdzīgu jautājumu par prognozēm atbildēja nešauboties: “Zinot Saeimas politisko spektru, reforma būs. Viss uz to virzās, ka ministrija savu panāks. Un to putru, ko tagad ievārīs, varēs strēbt mūsu bērni un mazbērni.” Viņš spriež, ka Latvijas pašreizējais novadu dalījums nebūt nav pārāk sīks. Ja arī tiek plānotas pārmaiņas, tad vispirms jādomā par cilvēkiem un viņu pamatvajadzībām. “Taču tas prasa citu attieksmi un citu politisko domāšanu,” uzskata līgatnietis. Kāpēc tik daudzi aizbrauc no Latvijas? Jo šeit netiek apmierinātas viņu pamatvajadzības. Un ne vienmēr tas ir mērāms naudā. A. Šteins lēš – ja iecerētā reforma notiks, iespējams, jau pēc dažiem gadiem sāksies nākamais emigrācijas vilnis. Cilvēki brauks tur, kur būs pieejama dzīves telpa un darbs – elementāras eksistenciālas lietas. “Piemēram, Limbaži pēc reformas kļūs par lielāka novada centru, būs vajadzīgi speciālisti. Taču vai pilsētā ir kur dzīvot? Ir īres dzīvokļi? Valstī šajā virzienā vispār nedomā, nav nekādu programmu. Kad ministram to jautāja, viņš atteica, ka būs jaunie noma-

di un deputāti par to varēs rūpēties. Kā?” A. Šteins gan nenoliedz, ka situācijās, kurās esošie novadi nespēj pilnvērtīgi strādāt, būtu jādomā par to apvienošanu. “Taču kāpēc jāķeras klāt, teiksim, Salacgrīvas novadam? Kāpēc jāizārda tas, kas attīstās, īsteno lielus projektus?”

Tomēr diezin vai var apgalvot, ka visas valdošās partijas īsti piekrit VARAM piedāvātajam reformas modelim. Par to, ka tā gluži nav, šopavasār varēja pārliecināties Limbažu novada Skultes pagasta iedzīvotāji. Viņu pagasts arī pēc reformas palīktu Limbažu novadā. Tāds ir ministra J. Pūces priekšlikums, ka apvienoti tiek veseli novadi, bet esošos pagastus no tiem neatdala. Taču Skultē iedzīvotāji tika aicināti uz diskusiju, ko rīkoja Saeimas deputāti no Nacionālās apvienības Jānis Dombrava un Jānis Eglītis. Viņi skultiešiem piedāvāja apsvērt variantu, ka Skulte pievienotos Saulkrastu novadam, kas saglabātu patstāvību. VARAM modeli Saulkrastu novadu iecerēts iekļaut Ādažu novadā kopā ar Sēju, Carnikavu un Garkalni. Sanākušie cilvēki bija neizpratnē, kas šo diskusiju rīko. Visi 100 deputāti turpmāk braukās pa pagastiem ar saviem piedāvājumiem? J. Dombrava neslēpa, ka Nacionālās apvienības redzējums nesakrīt ar J. Pūces redzējumu, kas nozīmē, ka nemaz tik vieno- nots skatījums uz reformu valdībā nav.

Atliek vien secināt, ka joprojām reformas sakarā zemūdens akmeņu ir daudz. Šobrīd turpinās VARAM rīkotās sarunas ar novadu deputātiem. Jāgaida arī solītās tikšanās ar iedzīvotājiem visā Latvijā. Rudenī paredzēts sagatavot piedāvājumu, ko virzīs izskatīšanai valdībā, lai pēc tam likumprojektu iesniegtu Saeimā, kur nākamgad deputāti teiks galavārdu par iecerēto reformu.

Laila Paegle

Atbalsts noder vienmēr

Kafejnīca “Divjūriņas” pie Kolkasraga darbojas jau otro gadu un ir kolcenieku Sīgitas un Māra Grīnpukalu ģimenes lolojums. Tieši uz Kolku devāmies noskaidrot, kāda pieredze sadarbībā ar pašvaldību ir aktīvam cilvēkam, kurš dzīvo tālāk no pašvaldības centra.

Kafejnīcas “Divjūriņas” Kolkasragā saimniece Sigita Grīnpukale atzīst – lai gan attālums no Kolkas līdz uzņēmējam vajadzīgajam valsts iestādēm ir pietiekami liels, uzņēmuma darbību tas neietekmējot. Mūsdienās daudz kas ir izdarāms elektroniski

Edgara Lāča foto

Kolkasrags ir Kurzemes tālākais ziemeļu punkts, kur zemesrags atdala Baltijas jūru no Rīgas līča. Tas pazīstams ne tikai Latvijā, bet arī citviet pasaulē, tāpēc par apmeklētājiem sūdzēties nevar. Tomēr Kolka atrodas 40 kilometrus no Dundagas novada centrālās pašvaldības un 80 kilometrus no Talsu novada, kur atrodas dažādas valsts iestādes, ko uzņēmējiem vajadzības gadījumā jāapmeklē. Grīnpukalu ģimenei tuvākā ir Kolkas pagasta pārvalde.

Uz jautājumu, kā radusies doma par savas kafejnīcas atvēršanu, Sigita atbild, ka tā bijusi dažādu apstākļu sakritība. Pirms trīs gadiem SIA “Kolkasrags” saimnieks Jānis Dambītis piedāvājis šeit vietu, kur atvērt kafejnīcu, un Grīnpukali tam bijuši gatavi. Sigita stāsta: “Es 13 gadus stāvu pie plīts, jo pēc profesijas esmu pavāre. Pirms tam strādāju vietējā kafejnīcā “Zitari”, mazliet skolā, bet pēc bērna kopšanas atvaļinājuma atpakaļ darbā vairs neatgriezos. Vēlējāmies kaut ko paši sev. Nezinu, vai viss būtu izdevies, ja vīrs tolaik nestrādātu Norvēģijā, kur ieguvām finansējumu tam, kas pašlaik mums ir. Protams, visu darījām paši: plānojam, cēlām, iekārtojam.”

Pirms kafejnīcas atvēršanas bija jākārto daudzas lietas: jādibina uzņēmums, jāsaņem no valsts iestādēm vajadzīgās atļaujas. Tad arī vislabāk izjutuši, kāda ir pašvaldības un citu valsts iestāžu darbinieku attieksme un darbs. “Risinot dažādos jautājumus pašvaldībā, par darbinieku attieksmi, kompetenci neko sliktu nevaru teikt. Kad kārtojam vajadzīgos dokumentus, novērtējam arī pagasta pārvaldes darbinieku ieteikumus, kur kas būtu meklējams, kādus jautājumus vispirms vajadzētu risināt. Tas bija svarīgi, ka idejas īstenošanai pretī ir atsaucīgi un pretimnākoši vietējās varas pārstāvji. Ir tik daudz lietu jāzina, ka viens cilvēks to visu aptvert sākumā nemaz nevar,” uzskata uzņēmēja.

Uz jautājumu, vai īstentotā ideja arī tagad liek domāt, ka spertais solis bijis pareizs, uzņēmēja atbild apstiprinoši. “Saņemtas labas atsauksmes, bet arī tas jāsaprot, ka visiem labi nekad nebūsim,” viņa atzīst. Tagad, kad pašiem ir savs uzņēmums, pašvaldības iestādē nākas ieiet retāk. Daudzus dokumentus var aizpildīt elektroniski, kas atvieglo darbu un ietau-

KOMENTĀRS

Aldis Pinkens, Kolkas pagasta pārvaldes vadītājs:

Mums pagasta pārvaldē ir kase, ko iedzīvotāji izmanto dažādu maksājumu veikšanai, piemēram, nekustamā īpašuma nodokļa apmaksai. Arī pašvaldības darbinieki izņem algu un avansu. Pagasta pārvaldē var deklarēt dzīvesvietu, saņemt dažādas izziņas, lai gan pieprasījums pēc tām ir samazinājies. Piemēram, agrāk daudz izziņu prasīja mācību iestādes. Tagad valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekiem ir iespēja saņemt nepieciešamo informāciju no datubāzēm. Pagasta pārvaldē konkrētos laikos pieņem arī Dundagas centrālās administrācijas speciālisti no pašvaldības policijas, bāriņtiesas, sociālā dienesta. Vienu reizi mēnesī zvejniekiem pārvaldē ir iespēja nokārtot nepieciešamās lietas, lai nebūtu jābrauc uz Dundagu. Uzņēmējiem izsniedzam atļaujas ielu tirdzniecībai.

Ja ikdienā cilvēks ir apmierināts, viņam pašvaldībā neko daudz nevajag. Savukārt uzņēmējiem pašvaldība var palīdzēt, viņus izceļot un reklamējot rīkotajos pasākumos. Spilgts piemērs tam šogad bija Mājas kafejnīcu dienas Dundagas novadā, arī citi pasākumi.

Skatoties uz Māri un Sīgitu, viņu divu gadu veikumu, saproti, ka ir vērts palīdzēt, jo ir attīstīta uzņēmējdarbība, viņi vairs nebrauc prom uz ārzemēm. Ja uzņēmējam ir ideja un palīdzīga roka no pašvaldības, tas viss iet kopā un veiksmīgi attīstās!

pa laiku; grūtāk būtu tad, ja nāktos mērot ceļu līdz Dundagai vai Talsiem.

Līdz ar savas uzņēmējdarbības attīstību Sīgitas ģimene vairs par darbu svešumā nedomā. Kafejnīca Kolkasragā darbojas tikai aktīvajā tūrisma sezonā – no maija līdz oktobrim –, tāpēc ziemā ir iespēja uzkrāt spēkus, lai pavasarī ar jaunu sparū atkal mestos darbos.

Grīnpukalu ģimenē aug vairāki bērni; viņi apmeklē vietējo skolu un interešu izglītības iestādi – Kolkas pamatskolu un Dundagas mākslas un mūzikas skolas Kolkas nodaļu. Sigita uzskata – bērni novērtē, ka mācību iestādes atrodas tuvu mājām un nav jāmēro garš ceļš uz citu novadu. Bērnu gan Kolkā kļūst arvien mazāk. Tas redzams ik uz soļa: ir sakārtoti sporta laukumi un dažādotas brīvā laika pavadīšanas iespē-

jas, bet jaunieši šo infrastruktūru vasaras laikā izmanto maz. Sigita domā, ka lietderīgas būtu kādas dienas nometnes, kurās bērni varētu saturīgi pavadīt brīvo laiku.

Uz jautājumu, vai pēc administratīvi teritoriālās reformas, kurā plānots apvienot Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novadu, viņas ģimenei un uzņēmumam būtiski kaut kas mainītos, skan atbilde: “Nē!” Daudzi valsts pakalpojumi pieejami elektroniski un centrs dažādām valsts iestādēm, kas nepieciešams uzņēmējam, vienmēr bijis Talsos. Pēc reformas, iespējams, arī kādas no Dundagas novada pašvaldības struktūrvienībām atrastos Talsos, bet mūsdienu iespējas jautājumus risināt elektroniski situāciju nesarežģī.

Aiga Naudiņa

NOVADI rok dziļāk

Ģimenes ārstu vidē – milzu plaisas

Ģimenes ārstes LĪGAS BĪLĀNES prakses atvēršana šī gada martā bija notikums ne tikai Saldus novada Lutriņu pagasta iedzīvotājiem, kas pēc iepriekšējās dakteres aiziešanas pensijā nepalika bez primārās veselības aprūpes, bet arī tādēļ, ka pagājuši 20 gadi kopš jauna ārsta atnākšanas. L. Bīlāne pastāsta, ka otra jaunākā ģimenes ārste Saldus novadā strādā kopš laika, kad Līga bija vidusskolniece un pati reģistrējās pie viņas par pacienti.

- Kā nonācāt Lutriņos?
- Kad sāku studēt, nezināju, ka būšu ģimenes ārste. Saistīja medicīna, un sajūsmu izraisīja katrs jauns priekšmets: o, būšu kardioloģe, o, būšu pediatre! Gadiem ejot, domas mainījās. Sapratu, ka gribu atgriezties Saldus novadā, kur ģimene un tuvinieki. Bet vēl rezidentūras otrajā gadā nezināju, tieši kur strādāšu. Kādā ārstu seminārā pie manis pienāca daktere Sandra Pūkaine, iepazīstināja ar sevi un teica, ka labprāt nodotu savu praksi jaunam ārstam. Vai es esot ar mieru? Neticēju, ka man tā paveicies!
- Vai tad nav kā filmās redzēts, ka ārsta praksi pērķ?
- Tādas runas ir bijušas, bet neesmu

dzirdējusi, ka tā notiktu Latvijā. Tas gan būtu taisnīgi, jo ģimenes ārsts gadu gaitā praksē ieguldījis savus līdzekļus iekārtās, aprīkojumā un, pārdodot praksi, varētu tos atgūt. Nespēju izteikt, cik lielu paldies daktere Pūkaine pelnījusi, atstājot man gatu vietu, kur atnākt, apsēsties un pieņemt pacientus. Ja par rezidenta algu būtu viss jāsagādā, diezīn vai ārsta prakse tiktu atvērta.

No otras puses, praksi nevis pārņēmu, bet atvēru jaunu, un tas ir garš un sarežģīts process. Piemēram, kopš 2014. gada mainījušies noteikumi ģimenes ārsta prakses telpām. Tām jābūt ar ārstniecības telpu statusu. Iepriekš reģistrētās prakses varēja strādāt, nemainot statusu, bet jaunās ne. Tas nozīmē vēršanos būvvaldē, dokumentu kārtošanu, Veselības inspekcijas iesaisti... Dabā nekas nemainās, bet laiks un nauda (izdevumus sedza Lutriņu pagasta pārvalde) jātērē pamatīgi.

Gatavoties savas prakses atvēršanai sāku jau septembrī. Zvanīju vienai iestādei, tur teica, nāciet martā, visu sakārtosim. Nešķīta ticami, piezvanīju citai, tur nopūtās, jums būs daudz darba, un nosauca garu sarakstu. Līdz pat pēdējam brīdim nebiju pārliecināta, ka spāpēšu līdz aprīlim: tad aizkavēšanās vienā, otrā iestādē, tad neprecīzi uzrakstīta adrese... Biju pārgurusi, vēl nesākusi strādāt.

- Saldus novada pagastos pēdējos gados prakses slēguši vairāki ģimenes ārsti, un pagastu pārvalžu vadītāji meklē, kas strādās viņu vietā. Vai esat uzrunāta?

- Kamēr mācījos, aicināja tikai daktere Pūkaine. Kad stājos ģimenes ārstu prakšu gaidīšanas rindā, Nacionālais veselības dienests piedāvāja strādāt Zirņu pagastā, bet man drīz bija jāiet dekrētā, tāpēc atteicos. Zvanīja Zirņu pagasta pārvaldes vadītājs Valdis Gūtmanis un aicināja, taču pašlaik man pietiekami daudz darba Lutriņos. Turklāt pa šo laiku Zirņos prakses vieta izputējusi, būtu jāsāk veidot pilnīgi no nulles, jo arī telpas neatbilst prasībām – jābūt uzbrauktuvei vai pacēlājam, invalīdu tualetei, noteikti platuma durvīm utt.

- Vai tiešām tam visam būtu jābūt kat-

rā ģimenes ārsta prakses vietā? Vai pašvaldībai nebūtu ērtāk cilvēkus ar īpašām vajadzībām aizvest pie ārsta, piemēram, novada centrā, kur pielāgota infrastruktūra? Vai daudz jūsu pacientu izmanto uzbrauktuvi?

- Māmiņām ar ratiņiem vieglāk tikt pie ārsta. Turklāt Lutriņos ir sava specifika – mums ir pansionāts, tādēļ uzbrauktuvei ir nozīme, bet, iespējams, dažviet tā īsti nav vajadzīga vai noder dažiem cilvēkiem.

Tādas ir prasības. Grūti spriest, kā būtu izdevīgāk, bet skaidrs, ka ar gadiem laukos atrast ārstu kļūs aizvien grūtāk.

- Saldus novada Kursišos un Brocēnu novada Gaiļos feldšeru punkti ir pašvaldības iestādes, lai ārstam nebūtu jāreģistrē prakse un viņš varētu atbraukt un pieņemt pacientus.

- Arī tā ir izeja, jo ārsts var reģistrēt papildu pieņemšanas vietu sertificētā iestādē.

No otras puses, normatīvie akti kavē paplašināt medicīnisko pakalpojumu pieejamību laukos – man bija entuziasms to darīt. Piemēram, man ir labi kolēģi speciālisti. Gribēju, lai viņi atbrauc uz manu praksi konsultēt; zinu, kuriem pacientiem tas būtu nepieciešams. Bet tad konsultantam jāreģistrē šeit sava prakse. Nav nozīmes, ka sertificēts speciālists ar savu sertificētu praksi brauc pieņemt pacientus uz citu sertificētu praksi. Nedrīkst!

Tādējādi rutīna pamazām ievēl sevi. Pirmo mēnesi uz darbu gāju ar prieku, tikai vienu rītu gribējās pagulēt ilgāk, maijā jau biežāk negribējās celties... Kaut kā plok nokaņojums, lai gan darbs ir tīkams. Vieglāk būtu praksē, kur kopā vairāk ārstu. Te ir lieliska ārsta palīdzība un māsiņa, mēs daudz spējam, bet būtu labi, ja varētu pavērt durvis un parunāt vēl ar kādu ārstu, pajautāt padomu. Ar citiem kolēģiem novadā ir sadarbība, bet viņu nav daudz. Turklāt mani uztrauc lielā vecuma starpība, nezinu, cik kolēģu man būs pēc kāda laika. Kaut kam būtu jāmainās.

- Parunāsim par pacientiem. Cik daudz spējāt viņiem palīdzēt?

- Atklāti sakot, vieglāk tiem pacientiem, kas maksātspējīgi, jo viņi var ātrāk nonākt

“Aģitēju savus bijušos studiju biedrus: nāciet uz laukiem! Man vajag kolēģus!” saka daktere Līga Bīlāne. Taču Latvijā ir novadi, kur jaunu ģimenes ārstu atrast tā arī neizdodas un iedzīvotājiem pieejamie veselības aprūpes pakalpojumi pamatīgi sarūk

Andreja Sergejeva foto

līdz diagnozei un sākt ārstēties. Turklāt garo rindu dēļ, piemēram, darba nespēja reizēm tiek pagarināta tikai tādēļ, ka nav iespējas noteikt diagnozi, nevis tādēļ, ka pacients reāli būtu darba nespējīgs. Tomēr ir arī daļa pacientu, kas paši nerūpējas par sevi. Būtu vismaz reizi gadā jāatnāk uz pārbaudi, jāveic analīzes, lai mēs redzētu dinamiku, nevis pēc pieciem gadiem ierasties ar slimību buķeti un sūdzēties, ka veselība sabrukusi. Tas nenotika uzreiz, bet pamazām!

- Vai ir pieejami speciālisti, pie kā sūtīt pacientus?

- Saldus medicīnas centrā pēdējos gados speciālistu pieejamība krietni paplašinājusies, bet būtu vajadzīgs, piemēram, nefrologs, bērnu ķirurgs, pediatrs. Man šķiet, ka novada centrā vajadzētu būt arī dežūrārstam. Labi, ka ir ģimenes ārstu konsultatīvais tālrunis vai ātrā palīdzība, taču pēc ārsta palīdzības jābrauc uz Jelgavu, Kuldīgu vai Rīgu...

- Vai šobrīd pieļaujat, ka varētu šo darbu strādāt visu mūžu?

- (Smejas.) Ņemot vērā lielo gadu starpību starp ģimenes ārstiem, droši vien būtu jāstrādā, kamēr iznesīs... Bet, nē, tā es negribētu! Ja jūtīšu, ka darbs mani kaut kādā veidā ir salauzis un man riebjas iet uz to, tad būs skaidrs, ka jāmeklē kas cits. Bet tik drīz tas nenotiks.

Daina Marcinkus

UZZIŅAI

Ģimenes ārstu prakšu atvēršana un slēgšana Kurzemē pēdējo divu gadu laikā

Prakses vieta	Slēdz	Atver
Tukums	2	1
Durbe	1	1
Ventspils	0	1
Kuldīga	1	0
Skrunda	2	1
Lutriņi	1	1
Aizpute	2	0
Engure	0	1
Liepāja	7	3

Avots: NVD

Arī kaimiņiem viegli negāja

Ikšķīlieši protestē, pašvaldības šķendējas par informācijas un dialoga trūkumu, atsevišķas pat paukušas gatavību vērsties tiesā. Tā visa cēlonis ir plānotā administratīvi teritoriālā reforma, un jau šobrīd skaidrs, ka pašvaldību apvienošanās nenoritēs viegli. Taču raiti nav klājies arī Igaunijai, kur šāda reforma notika pirms pāris gadiem.

Reforma nav dienaskārtībā

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM), izstrādājot teritoriālā iedalījuma modeli, izvērtējusi arī citu Eiropas valstu, tai skaitā Igaunijas un Lietuvas, pieredzi pašvaldību reformu risināšanā.

Pašvaldību reforma Lietuvā norisinājās 1994. gadā, kad no 581 pašvaldības tika izveidotas 56 vietvaras. Līdz ar to Lietuvā šīs reformas rezultāts bija pamatā juridisks, nevis teritoriāls, atzīmē VARAM.

Teritoriālajā struktūrā 2000. gadā izdarītas nelielas izmaiņas, un pašvaldību skaits Lietuvā palielinājās līdz 60. Šīs izmaiņas bija saistītas ar to, ka atsevišķu rajonu teritorijās bija izveidojies līdzvērtīgs attīstības centrs, tāpēc teritorija tika sadalīta. Kopīgai reģionālās attīstības jautājumu risināšanai un sadarbībai starp institūcijām, tai skaitā dekoncentrētai pašvaldību darbības pārraudzībai, valstī ir izveidoti 10 apriņķi.

“Lietuvā jautājums par administratīvās reformas nepieciešamību pēdējā laikā nav aktualizēts. Vismaz par to nekas nav dzirdēts. Pašreiz šeit dienaskārtībā ir svarīgākas lietas – jaunā Valsts prezidenta inaugurācija un kurš veidos jauno valdību,” klāstīja Viļņas Latviešu biedrības priekšsēdētāja Gunta Rone.

Pilsētās pārmaiņas nejut

Igaunija reformai gatavojās daudzus gadus. Tās atbalstītāji skaidroja, ka reformas nolūks ir palielināt pašvaldību spējas piedāvāt kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus un uzlabot to konkurētspēju.

“Kad mazos pagastiņus mudināja apvienoties, daļai pašvaldību sanāca pacinīties. Pat premjeram vajadzēja iejaukties. Viegli reforma nenoritēja, pagrūti gāja. Bija arī gadījumi, kad vietvaras, pretojoties apvienošanai, vērsās tiesā,” pastāsta Norberts Kaupužs, kurš Igaunijā dzīvo 46 gadus.

“Sāremā salā bija viena ļoti aktīva pašvaldība, kas bija pret apvienošanās. Vairākām bija arī jautājumi par to, kāds nosaukums būs jaunajam apvienotajam pagastam – kurš nosaukums svarīgāks, kurš vēsturiski nozīmīgāks utt. Kā jau tas ierasts, daļai cilvēku bija neizpratne par to, kāds būs ieguvums no reformas,” savukārt pauž Tartu Latviešu biedrības vadītāja Ilze Salnāja-Verva.

UZZIŅAI

Igaunijas Finanšu ministrijas sagatavotajā pārmaiņu izklāstā ietvertas arī reformas mācības, kas varētu būt noderīgas Latvijai:

- mācība politiķiem – lai ir drosme pieņemt lēmumus un spēja stāvēt pāri tūlītējam politiskās partijas ieguvumam;
- nevajadzētu nenovērtēt emocionālo aspektu;
- neuzticēšanās starp partneriem padara reformas īstenošanu sarežģītu;
- pārdomāts un skaidrs likums samazinās spriedzi un strīdus;
- atklātas komunikācijas un skaidrojumu nekad nav par daudz.

Avots: Igaunijas Finanšu ministrija

Likums par administratīvo reformu Rīgikogu (Igaunijas parlaments) tika pieņemts 2016. gada 7. jūnijā. Noteiktais kritērijs bija – ne mazāk par 5000 iedzīvotājiem teritorijā, taču 15 pašvaldības šo kritēriju nenasniedza.

Reforma noslēdzās 2017. gada rudenī, un tās rezultātā pašvaldību skaits no 213 samazinājās līdz 79. Igaunijā administratīvo iedalījumu joprojām veido 15 apriņķi, kas sīkāk iedalās 79 pašvaldībās (15 pilsētas, 64 pagasti). 160 pašvaldības apvienojās pēc savas iniciatīvas, pārējās “sāpēcīnāja” piespiedu kārtā. Kopumā apvienošanās pabalstos Igaunijā izmaksāti 66 miljoni eiro.

Šī gada sākumā Igaunijas premjers Jiri Ratass pauda, ka administratīvā reforma ir stiprinājusi pašvaldības un radījusi iedzīvotājiem labākus pakalpojumus.

“Pēdējā gada laikā vairākums apvienojušos pašvaldību nodarbojas ar pakalpojumu unifikāciju savās robežās. Lielākām

pašvaldībām ir vairāk iespēju attīstīt specifiskākus pakalpojumus, piemēram, mājas aprūpi un sociālo transportu,” J. Ratasu citēja Igaunijas portāls “Delfi”.

Pēc Igaunijas premjera teiktā, reforma ļāvusi palielināt pašvaldību finansiālo autonomiju un ieņēmumu bāzi.

“Pats dzīvoju Tallinā, un reformas ieguvumus šeit novērtēt grūti. Galvaspilsētā šīs pārmaiņas neskāra,” pauž N. Kaupužs. “Es kā pilsētas iedzīvotāja to neizjūtu. Manā dzīvē pēc reformas nekas nav mainījies. Iespējams, izmaiņas ir tiem, kas pievienoti pilsētai, jo Tartu teritorija pēc reformas būtiski paplašinājās. Jaunums ir tas, ka izveidojās pavisam jauns pagasts no kultūrvēsturiskām teritorijām, proti, apvienojās etnogrāfiskā novada Setu zeme jeb Setomā. Šķiet, tā nekad nebija bijis,” savukārt pauž I. Salnāja-Verva.

Ilze Ozoliņa

NOVADI rok dziļāk

Lai no skolas iznāktu cilvēks

“Tā ir brīžiem tāda vārišanās. Ne saturiski, ne formā izglītības reforma nav gatava,” uzskata Daugavpils 10. vidusskolas direktore Valija Salna

Foto no V. Salnas personīgā arhīva

No nākamā gada pamatskolas un vidusskolas klasēs pakāpeniski sāks ieviest valdības apstiprināto jauno izglītības standartu. Tas paredz skolēnos attīstīt 21. gadsimtam svarīgās kompetences – lai viņi skolā iegūtās zināšanas un prasmes spētu veiksmīgi pielietot dažādās dzīves situācijās. Reforma it kā gatava. Taču Daugavpils 10. vidusskolas direktore, pieredzējusi latviešu valodas skolotāja Valija Salna uzskata, ka izglītības reformai vēl būtu jāgatavojas, to nevar sākt “tukšā vietā”.

“Ar teoriju nevar tikt cauri, vajag praktisku darbošanos,” uzsver pedagogs. Viņa nedomā, ka skeptiskie skolotāji ir “dinozauri”: “Skaidrs, ka kaut kas ir jāmaina mūsu sistēmā. Esmu par visu jauno, kas padara procesus efektīvākus. Taču šobrīd mums tiek pasniegts pusgatavs produkts. Mācību līdzekļu nav, mums tikai sola, ka tie būs. Skolotājiem ir nepieciešama tālākizglītība, bet visiem, kas piesakās kursiem, atbild, ka esot liels pieprasījums un vietu vairs nav. Vienus kursus tikko pati pabeidzu, un tur bija viena plika teorija ar dažiem praktiskiem momentiem, kas aprobēti nelielās skolīnās, kuras piedalījās pilotprojektā “Skola 2030.” V. Salna secinājusi, ka praktiski skolotāji, kuriem tūlīt būs jāstrādā jaunajā sistēmā, ir neapskaužamā situācijā.

Vērtējot kompetenču izglītību pēc savas daudzgadīgās pieredzes, direktore atzīst, ka tagad skaistos, no angļu valodas iztulkotos vārdos nosauktais ir bijis zināms jau padomju laikos. “Rakstot obligāto stundas konspektu, bija jābūt skaidram, kāds ir stundas mērķis. Tagad tas ir nosaukts par sasniedzamo rezultātu. Obligātas bija arī starppriekšmetu saiknes, kuras tagad sauc par caurvijām. Mums vajadzēja arī parādīt saikni ar reālo dzīvi, tas ir, kārtējās prasmes, iemaņas un caurvijas. Šādi rodas iekšējā pretestība,

kad nesaprotu, ko tad no manis grib, jo principā es visu mūžu tā jau esmu strādājusi,” viņa saka.

Direktore novērojusi, ka skolotājiem ir ļoti radoša pieeja un daudz ideju, taču tiem, kas viņus pašlaik māca, ir cita pieeja. “Tā, manuprāt, nemaz nav tik radoša. Viņi saka: “Tas, ko tu esi izdarījis, nemaz nav tik radoši.” Mūs baro ar solījumiem – “ar 2020. gadu sāksim, viss vēl būs”. Lai skolotājs varētu pilnvērtīgi sākt strādāt, viņam ir jāizmēģina jaunie mācību līdzekļi. “Nevaru 2020. gada septembrī atnākt uz darbu, kur man iedod jaunu grāmatu,” saka V. Salna.

Kāds ir pieredzējušās pedagoges ieteikums? “Manā praktiķa skatījumā vajag izdarīt tā, lai visiem skolotājiem uzreiz pietiktu kursu un iespēju praktizēties smagnējo teorētisko mācību vietā. Nevar teikt – sākam reformu, bet grāmatas un uzskates līdzekļi būs pēc tam. Cik daudz skolu ir apgādātas ar mācību līdzekļiem ķīmijā, fizikā? Daugavpilī ir Krievu vidusskola licejs, kam ir spēcīgs fonds, kurā vecāki bez ierunām maksā naudu, viņi var iegādāties visus supermikroskopus. Taču citām skolām neviens tādus smalkumus nepirks, manas skolas bērnu vecāki pārsvarā strādā Lokomotīvu remonta rūpnīcā.”

Problēma jauno izglītības standartu ie-

VIEDOKLIS

Vai skolēns no reģiona nolemts zaudēt konkurences cīņā uz augstskolas budžeta vietām?

Mazsalacas vidusskolas ķīmijas skolotāja Inga Avotiņa:

Manuprāt, ja jauniešiem ir doma, ka viņš vēlas iestāties augstskolā, tad viņš ļoti labi sagatavosies, arī mācoties reģionālajā skolā, kāda ir mūsējā. Tie, kuri ir gribējuši, vienmēr ir iestājušies, bet nevar noliegt – ja mūs salīdzina ar ģimnāzijām, vienalga – Valmieras vai Rīgas, tad centralizēto eksāmenu rezultāti var būt zemāki.

Mācības ģimnāzijā izvēlas mērķtiecīgi skolēni, un attiecīgi ar viņiem tiek strādāts. Nereti jaunieši, kas paliek reģionālajās skolās, nav izlēmuši, ko darīt tālāk. Dažkārt šie bērni pat līdz 12. klases vidum nezina, ko īsti dzīvē darīs un vai stāsies augstskolā. Jauniešiem izmanto tos trīs gadus, gaidīdams providenci vai gara gaismu, kas viņam pēkšņi parādīs, kur ir viņa vieta dzīvē. Tāpēc, ja mēs noliekam blakus centralizētā eksāmena rezultātus, nereti iznāk, ka reģioni uzrāda varbūt zemāku līmeni.

To vairāk ietekmē skolēnu motivācija. Pirms pāris gadiem mūsu Mazsalacas jaunieši uzrādīja ļoti augstus rezultātus, kas konkurēja ar ģimnāzijas skolēniem, pat apsteidza. Skolēni bija ļoti motivēti mācīties. Vienkārši bija tādi jaunieši, kas skaidri zināja, ko viņi šajā dzīvē grib. Ar ģimnāzijas skolotāji strādā ar motivētākiem skolēniem, būtībā viņi strādā ar izlasi. Otra lieta, kam ir būtiska loma, ko nevar noliegt, ir ģimene. Nereti tieši vecāki ir tie, kas mudina bērnu doties uz ģimnāziju, līdz ar to viņi ir arī tie, kas pamatskolas laikā vairāk sekojuši līdzī bērna sekmēm.

Iespēju ziņā vidusskolēns Mazsalacā nav sliktāk aprīkots kā vidusskolēns Rīgā. Koks ar diviem galiem. Ģimnāzijās ir specializētās klases, kur skolēni padziļināti apgūst noteikto programmu. Mazsalacas vidusskolā ir vispārējā izglītības programma. Tajā pašā laikā skolēniem no mūsu reģionālajām skolām olimpiādēs rezultāti ir pietiekami augsti. Ar gatavojoties eksāmenam, Mazsalacā, visticamāk, tiek strādāts ar vienu bērnu vai pāris bērniem, un skolotājam ir iespēja katru no viņiem “iztaustīt”. Klasē skolēns ģimnāzijā atbildēs katru 15. jautājumu, reģiona skolā viņi atbildēs katru otro. Es kā skolotāja labāk pamenu, kas man viņam jāskaidro vairāk.

Ja ir vēlme gatavoties eksāmeniem, es domāju, ka tas, ko iegūst specializētajās klasēs ar šo padziļināto programmu, to reģionāli viņi iegūst šajā kontaktā ar skolotāju. Tas izriet arī no jauniešu personības, no viņu mērķtiecības, uzņēmības, darbaspējām.

Nedomāju, ka reģionālo skolu bērniem ir sliktākas iespējas iestāties augstskolā. Pa gadiem reģionālajās skolās ir ļoti lielas svārstības, viens izlaidums var uzrādīt ļoti augstus centralizētā eksāmena rezultātus, tuvu valsts “spiceī”, un daudzi absolventi iekļūst augstskolu budžeta grupās, bet nākamais gads var būt zem vidējā. Nevienam pat nemēģina iesniegt dokumentus augstskolā, aiziet uz koledžām. Tā ir reģiona specifika.

Es gribētu palikt pie tā, ka būtiska ir skolēna personība, jo iespēju skolēnam nav mazāk. Mazajās skolās pieeja skolēnam ir individuāla, pielāgotāka, notiek diferencētais mācību process. Skolotājam ir vieglāk “uzķert” to, kas ir vajadzīgs konkrētajam bērnam. Nereti ir arī tā, ka, redzot skolēnus no vienas valsts ģimnāzijas vairākām klasēm, domā – visi šie gāja vienā skolā?

viešanā esot arī valsts pārbaudes darbi. “Rezultāti ir šausmīgi,” V. Salna komentē nesen saņemtos centralizēto eksāmenu sertifikātus. “Vai tas ir līdzeklis parādīt, ka mēs neprotam strādāt?! Tīšu prātu tāds saturs ir iedots?” Direktore bažījas par to, kā būs, kad vidusskolās ieviesīs gradācijas, profilētajam kursam būs jāapliecina vēl augstāks līmenis. “Latviešu valodas eksāmens izskatās pēc augstskolas eksāmena filoloģijā. Kāpēc vajag superlingvistiskas lietas, ja bērnam vienkārši jāiemācās pareizi rakstīt?” neizpratnē ir V. Salna.

Pedagoģe atzīst, ka mācīšanās būs pieprasīta un sekmīga tad, ja būs interesanti, tā esot veca patiesība: “Interesanti nevar uztaisīt, ja rezultātā vidusskolā prasa augstāko matemātiku. Uz ko mēs tiecamies, ir grūti saprast. Motivācija bērniem ir zema, jo rodas sajūta – dari, ko vari, bet vairāk par 40 procentiem eksāmenā nebūs. Tās ir tikai mācības, bet man taču gribas, lai viņš kā cilvēks no skolas izietu, lai tiek iedotas pamatvērtības.”

Linda Kilevica